JAMES DAVENPORT: RĂSPUNSUL CONSERVATORISMULUI LA CULTURA ANULĂRII

Autor: Iulia Nedelcu | 25 februarie 2022



Un articol de *James Davenport pentru The Imaginative Conservative*

Articol original: A Conservative Response to Cancel Culture

Astăzi, conservatorismul este în pericol de a-și pierde calea. În încercarea de a câștiga un război în care par să nu existe reguli, tinerii conservatori adoptă tactici comune zilelor noastre. Însă atunci când conservatorii renunță la o atitudine civilizată și optează pentru astfel de tactici, ei sacrifică o parte din însăși tradiția care îi face conservatori.

Tinerii conservatori se confruntă cu o perioadă dificilă. Cultura anulării ne urmărește și ne afectează pe toți, cu atât mai mult pe cei care se situează în opoziție cu această nouă dogmă a timpului nostru. Apărătorii ideilor fondatoare ale statului american, ai capitalismului pieței libere, ai valorilor familiei tradiționale, ai unei ordini morale tradiționale și ai altor idei conservatoare convenționale sunt văzuți drept paria de către curentul cultural de masă.

Prin urmare, ce ar trebui să facă tinerii conservatori? În joc sunt puse posibilități de angajare, prietenii și reputația lor. Iar tăcerea, chiar și cea născută din prudență, este considerată o formă de violență, o formă de adeziune la păcatul zilei. Conservatorii trebuie să acționeze cu atenție și determinare – este momentul ca ei să ia cuvântul.

Unii conservatori au ales calea ușoară, adoptând o mentalitate recalcitrantă și agresivă. În acest caz, mesajul ar fi următorul: „dacă vreți război, război veți primi!” Tendința aceasta poate fi ușor de înțeles, având în vedere că cei ce se opun conservatorismului și ideilor sale adesea luptă murdar. Dacă o persoană a fost atacată sau și-a văzut prietenii sau familia răniți de cuvintele și acțiunile celor cu opinii contrare, ar putea simți nevoia

să riposteze și să se răzbune. Cu toate acestea, nu este nici în acest caz nevoie să ne abandonăm valorile conservatoare.

Această atitudine, pe lângă faptul că este viciată, nu este nici măcar de natură conservatoare (după cum ne arată însăși tradiția intelectuală conservatoare, care are ca fundamente bunul simț și o raportare civilizată la cei din jurul nostru). Avem nevoie de o formă de conservatorism bazat pe principii solide, care să ne ghideze către acțiunea justă și prudentă. Pentru a descoperi acest conservatorism, trebuie să ne întoarcem privirea înspre gânditorii din trecut și către tezaurul de înțelepciune pe care ei ni l-au lăsat.

Antiteza ideologiei

Unul dintre intelectualii din care s-ar putea inspira tinerii conservatori este Russell Kirk. În eseul său intitulat Zece principii conservatoare[1], Kirk notează: „Poate că, de cele mai multe ori, ar fi bine ca termenul de «conservator» să fie folosit în primul rând ca adjectiv. Fiindcă nu există un Conservator-model, iar conservatorismul este în sine o negare a ideologiei: este o stare de spirit, un tip de caracter, un mod de a privi ordinea socială”. Conservatorismul se constituie în mod fundamental împotriva ideologiei. Acesta refuză să devină dogmatic și, în acest sens, trebuie înțeles ca un îndemn la prudență.

Majoritatea americanilor folosesc cuvântul „ideologie” într-o manieră neutră. S-ar putea spune: „Mă identific ideologic cu un anumit candidat”. Oamenii folosesc acest cuvânt pentru a desemna un set de credințe care le guvernează gândirea. Acest lucru pare inofensiv dar, în realitate, ideologiile ajung inevitabil la rangul de dogmă. Modul în care Kirk folosește acest cuvânt atrage atenția asupra adevăratului pericol al ideologiilor. Ideologia îi împiedică pe oameni să observe când greșesc și este dogmatică în sensul în care îi leagă de un sistem de credințe care nu lasă loc unei alternative. Poate cel mai grav, ideologia distruge capacitatea de a fi prudent, deformând viziunea morală a unei persoane și împiedicând-o să vadă lumea așa cum este ea de fapt. Kirk a înțeles acest lucru și, în lucrarea intitulată Mintea conservatoare[2], a scris: „Conservatorismul nu este niciodată mai admirabil decât atunci când acceptă cu grație anumite modificări pe care le dezaprobă, de dragul unei reconcilieri generale”. Potrivit lui Kirk, conservatorii nu sunt atât de dogmatici încât să nu poată lucra cu cei cu care nu sunt de acord.

Ideologia este cea care îi determină atât pe activiști să dărâme statuile abolиționiștilor, cât și pe cei în dezacord cu ei să răspundă cu agresivitate. Doar prudența ne permite să nu rămânem sub controlul unei ideologii, oricare ar fi aceasta, să gândim cumpătat și să acționăm corect.

Prudența

Pentru a înțelege importanța prudenței și de ce e singura care ne apără de ideologii, trebuie să luăm aminte la cuvintele filosofului de orgine germană Josef Pieper. În cartea intitulată O antologie[3], Pieper notează:

> „Prudența, de fapt, nu se află la același nivel cu dreptatea, curajul și cumpătarea; nu este, ca să zic așa, cea mai mare sau cea mai frumoasă dintre cele patru surori. Prudența… este mai degrabă mama celorlalte virtuți… asta înseamnă… că dreptatea, curajul și cumpătarea există doar datorită prudenței! Prudența este precondiția de existență a tot ceea ce este bun din punct de vedere etic.”

Piper îi conferă prudenței un statut înalt, plasând-o ierarhic deaspura altor virtuți, în calitate de „mamă” a acestora. Este virtutea care le dă viață celorlalte – este o condiție sine qua non. Dar de ce prudența? Tocmai fiindcă ea este cea care oferă oamenilor capacitatea de a vedea lumea așa cum este ea în realitate.

Potrivit lui Pieper, prudența este alcătuită din două părți. Aceasta are legătură cu (1) posibilitatea de a vedea lucrurile așa cum sunt ele și (2) de a acționa în conformitate cu această viziune corectă. Altfel spus, percepție și traducere. El spune: „prudența este arta de a lua o decizie corectă pe baza realității corespunzătoare – indiferent dacă sunt în joc justiția, curajul sau cumpătarea”. Această percepție adecvată a realității este fundamentală pentru viziunea morală. Nu putem vedea ce este bine dacă nu putem vedea cu adevărat. A fi prudent înseamnă a avea o viziune bine ordonată și a privi lumea așa cum este, nu așa cum am vrea noi să fie.

Mai mult decât atât, prudența ne cere să lăsăm deoparte prejudecățile: „Ceea ce ni se cere atunci [pentru a fi prudenți] nu este nimic altceva decât aceasta: să ne reducem propriul interes la acea tăcere care constituie o condiție prealabilă absolut necesară dacă vrem să auzim sau să percepem ceva”, scrie Pieper. Propriul nostru interes ne blochează adesea vederea și ne întunecă realitatea. Asta este problema ideologiei reacționare la care au apelat atât de mulți tineri conservatori. Fără să își dea seama, ei permit ideologiei să le obstrucționeze viziunea morală și să le inhibe capacitatea de a acționa cu prudență.

Pentru un conservator, prudența trebuie să fie cel mai important lucru. Despre rolul prudenței în conservatorism, Kirk scrie:

> „Conservatorii sunt ghidați de principiul prudenței. Burke este de acord cu Platon că, la omul de stat, prudența este cea mai importantă dintre virtuți. Orice măsură publică ar trebui judecată după consecințele sale pe termen lung, nu doar după avantajele sale temporare sau după popularitate… După cum a spus John Randolph de Roanoke, Providența se mișcă încet, dar

> diavolul se grăbește întotdeauna. Având o societate umană complexă, remediile nu pot fi simple, dacă se doresc a fi eficiente. Conservatorul acționează numai după ce a reflectat suficient, după ce a cântărit toate consecințele posibile.”

Conservatorul este marcat de ideea de mișcare; chiar dacă mișcarea nu este neapărat înceată, ea este cu necesitate cumpătată. Conservatorul este deschis la schimbare când aceasta este necesară, dar se menține pe poziție când e cazul. Imaginați-vă pe cineva stând într-o cameră, având în jurul său multe bagaje. Această persoană are în fața sa trei uși. Le va verifica pe rând, lasând bagajele în spate, iar abia după ce va descoperi varianta cea mai bună își va muta bagajele într-una dintre camere. Tot așa acționează și conservatorul,care preferă acțiunea calculată și prudentă în locul schimbărilor bruște și impulsive.

Decența conservatoare

Cum ar trebui tinerii conservatori să reacționeze la cultura anulării? Pentru a răspunde la întrebarea aceasta, putem apela la un alt intelectual care a identificat chiar esența dialogului autentic: Theodore Zeldin. În cartea sa intitulată Conversația[4], Dr. Zeldin scrie:

> „Tipul de conversație care mă interesează este cel început din dorința de a te modela ca persoană, cel care lasă un impact asupra ta. Este întotdeauna un experiment ale cărui rezultate nu sunt niciodată garantate. Implică un risc. Este o aventură în care suntem de acord să preparăm lumea împreună și să o facem să aibă un gust mai puțin amar.”

Unii au interpretat aceste cuvinte drept un îndemn de renunțare la fundamentele noastre intelectuale. De exemplu, într-o conversație de acest tip, un catolic ar trebui să renunțe la credința sa în sanctitatea vieții. Această interpretare a cuvintelor Dr. Zeldin apare de obicei din două motive: (1) teama de a nu-ți putea apăra credințele și părerile sau (2) imposibilitatea de a vedea în adversarii tăi niște membri valoroși ai societății. A intra într-o conversație cu „disponibilitatea de a ieși din ea o persoană ușor diferită” este o formă de manifestare a prudenței. Dr. Zeldin nu le cere oamenilor nimic mai mult decât să renunțe la interesul personal, pentru a putea vedea lucrurile așa cum sunt de fapt. Astfel, decența este un rezultat al prudenței. Decența nu implică ca cineva să-și sacrifice convingerile sau valorile morale – decât dacă acestea sunt fundamental greșite. Chiar dacă pe parcursul unei conversații nu descoperi că te înșeli în anumite privințe, tot poți să ieși din ea schimbat, măcar prin faptul că ai fost deschis către a pricepe ce crede celălalt. Acest tip de conversație îți cere să înțelegi subtilitățile gândirii umane, să fii prudent și să-ți asculți interlocutorul.

O obiecție frecventă la aceste idei este: „dacă alții nu fac asta, de ce ar trebui să o fac eu?” Din păcate, acest lucru este adevărat. Vestea bună e că acest tip de conversație are capacitatea de a cultiva prudența și decența în cei care au o disponibilitate pentru ele. Când oamenii se apropie de alte ființe cu o viziune morală limpede și le recunosc statului de persoane, ei recunosc de fapt umanitatea din celălalt – acesta este un act al decenței. Amabilitatea trezește umanitatea din sufletul celuilalt, iar astfel el se poate schimba. Se poate ca lucrurile să nu funcționeze. Se poate ca cealaltă persoană să nu fie dispusă să aibă acest tip de conversație sau se poate ca noi să nu fim capabili să o întreținem. Asta totuși nu este o scuză pentru a ceda în fața ideologiei. Să căutăm să ne îndreptăm atât pe noi, cât și pe ceilalți, către decență și prudență.

Unii oameni vor interpreta acest eseu drept un îndemn simplu, de tipul „fiți drăguți unii cu alții”. Deși bunătatea și caritatea joacă cu siguranță un rol principal în cultivarea acestei atitudini civilizate, acest eseul își propune mai mult. El subliniază necesitatea de a cultiva aceste virtuți, de a respecta și admira umanitatea din celălalt. Lucrul prudent pe care îl putem face în momentele de dezacord este să ne ascultăm interlocutorul și, dacă este cazul, să încercăm să îl convingem că se înșeală, fără să îl agasăm verbal sau fizic.

Astăzi, conservatorismul este în pericol de a-și pierde calea. În încercarea de a câștiga un război în care par să nu existe reguli, tinerii conservatori adoptă tactici comune zilelor noastre – și mulți se lasă pradă ideologiei.Decența este modalitatea de a ne ridica deasupra tumultului. Însă atunci când conservatorii renunță la o atitudine civilizată și optează pentru astfel de tactici, ei sacrifică o parte din însăși tradiția care îi face conservatori. Conservatorii nu trebuie să sacrifice această credință fiindcă, fără ea, își vor pierde pământul de sub picioare.

NOTE

1. *The Politics of Prudence*, Russell Kirk, 1993. ↑
2. *The Conservative Mind*, Russell Kirk, 2001. ↑
3. *An anthology*, Josef Pieper, 1989. ↑
4. *Conversation : How Talk Can Change Our Lives*, Theodore Zeldin, 2007. ↑

Acest articol a fost tradus cu acordul publicației *The Imaginative Conservative*.

Imagine: Unplash